Puisi rakyat merupakan sastra yang berkembang pada masyarakat tradisional.
1. Seperti apakah puisi rakyat itu?
2. Bagaimana cara menyusunnya?

Ayo kita pelajari bersama pada bab ini!

- **Puisi rakyat** : pantun, syair, gurindam, mantra, larik, sampiran, rima,
- **Cerita fantasi** : tema, alur, tokoh, latar, pesan cerita, klimaks, resolusi, protagonis, dan antagonis.

Mengenal dan Mengidentifikasi Unsur Puisi Rakyat
Bacalah puisi rakyat di bawah ini!

1
Berakit-rakit ke hulu
Berenang-renang ke tepian
Bersakit-sakit dahulu
Bersenang-senang kemudian

2
Jika hendak mengenal orang mulia,
lihatlah kepada kelakuan dia.

3
Assalamualaikum anak cucu hantu pemburu
Yang diam di rimba sekampung
Yang duduk di ceruh banir
Yang bersandar di pinang burung
Yang berteduh di bawah tukas

Tali buaya semambu tunggal
Kurnia Tengku Sultan Berimbangan
Yang diam di Pagaruyung
Rumah bertiang terus jelatang
Rumah berbendul bayang-bayang
Bertaburkan batang purut-purut

4
Syair perahu
Inilah gerangan suatu madah
Mengarangkan syair terlalu indah
Membetuli jalan tempat berpindah
Di sanalah iktikat diperbetuli sudah

Wahai muda kenali dirimu
Ialah perahu tamsil hidupmu
Tiadalah berapa lama hidupmu
Ke akhirat jua kekal hidupmu

Hai muda arif budiman
Hasilkan kemudi dengan pedoman
Alat perahumu jua kerjakan
Itulah jalan membetuli insan

Perteguh jua alat perahumu
Hasilkan bekal air dan kayu
Dayung pengayuh taruh di situ
Supaya laju perahumu itu
Karya: Hamzah Fansuri

LIVEWORKSHEETS

Dalam kelompok kecil berjumlah 3 hingga 4 orang, diskusikan puisi rakyat tersebut. Kemudian, tulislah pendapatmu tentang setiap puisi dengan mengisi tabel di bawah ini. Kalian akan mendiskusikan tabel ini dengan kelompok lain dengan dibimbing oleh guru.

Karya	Jml Bait	Jml Baris Tiap Bait	Jml Suku Kata Tiap Baris	Pola Rima	Jenis Puisi
Puisi 1					
Puisi 2					
Puisi 3					
Puisi 4					

Pesan puisi 1 :

Pesan puisi 2 :

Pesan puisi 3 :

Pesan puisi 4 :

Kalian telah membandingkan keempat puisi rakyat di atas bersama-sama. **Apakah kalian telah menemukan jenis untuk setiap puisi tersebut?** Jika belum, simak penjelasan lebih lanjut tentang puisi rakyat.

Puisi rakyat adalah sastra lisan berupa puisi terikat yang berkembang pada masa masyarakat tradisional. Dikatakan terikat karena puisi jenis ini diatur oleh ketentuan-ketentuan tertentu, seperti jumlah suku kata, jumlah baris, jumlah bait, dan rima. **Puisi rakyat umumnya bersifat anonim (nama pengarangnya tidak diketahui), diwariskan secara turun-temurun dari mulut ke mulut, dan disebarkan dalam bentuk yang tetap dan tidak berubah**.

LIVEWORKSHEETS